

IX. SZKOLNY KATALOG METOD MOTYWOWANIA UCZNIÓW DO NAUKI

Korzyści z motywowania uczniów do nauki:

dla rodziców: aktywne dziecko; dobre oceny; satysfakcja z dziecka, duma; większe możliwości dalszego kształcenia; mniejsze problemy wychowawcze; wzór do naśladowania; mniej zmartwień o jego przyszłość; możliwość uzyskania stypendium;

dla uczniów: dobre oceny; chęć do pracy; udział w konkursach; zadowolenie uczniów; uznanie wśród rówieśników; rozwijanie zainteresowań; większa pewność siebie; wykształcenie solidnych podstaw do dalszej edukacji; wyższa samoocena; jasno wytyczone cele; większa samodzielność i odpowiedzialność;

dla nauczyciela: sprawniejsza praca; satysfakcja z pracy; podejmowanie nowych wyzwań; zadowolenie z osiągnięć uczniów; efektywniejsze wykorzystanie czasu pracy; pochwały od zwierzchników, rodziców; autorytet nauczyciela; możliwość pracy pozalekcyjnej (koła zainteresowań); udział uczniów w konkursach i olimpiadach; motywacja do dalszej pracy w zawodzie; poszukiwanie nowych metod pracy; dobra samoocena;

dla szkoły: promocja szkoły; prestiż szkoły; rozwój szkoły; zwiększony nabór; podniesienie jakości pracy szkoły; łatwość pozyskiwania sponsorów; dobra atmosfera w szkole; uznanie w oczach organów prowadzących i nadzorujących;

Czynniki wpływające na rozwój motywacji uczniów:

➤ **dotyczące rodziców:**

dobra atmosfera domowa, sukcesy rodziców; wykształcenie rodziców, satysfakcja – zadowolenie rodziców; pochwały, nagrody materialne, kary, poczucie bezpieczeństwa, warunki do nauki, dobre relacje między rodzicami i dziećmi, status społeczny rodziców, duma rodziców ze swego dziecka, wysokie wymagania rodziców; aspiracje rodziców, autorytet, rozbudzanie zainteresowań; wspieranie dziecka, tolerancja; mądra miłość rodzicielska, akceptacja dziecka, stymulowanie rozwoju dziecka, system wartości uznawany przez rodziców

➤ **dotyczące nauczycieli:**

precyzowanie jasnych komunikatów skierowanych do uczniów, uświadomienie celów uczenia się – wartości poszczególnych osiągnięć, sposób prowadzenia zajęć (atrakcyjne metody, pomoce dydaktyczne, środki audiowizualne i multimedialne); przyjazna atmosfera pracy, atrakcyjność lekcji; dobre oceny; pozytywne uwagi; możliwość rozwijania zainteresowań, kompetencje; dobry kontakt z nauczycielem, wzajemny szacunek; szanowanie odmiennego zdania uczniów, umiejętność wysłuchania ucznia; tempo lekcji dostosowane do możliwości uczniów; systematycznie sprawdzane prace domowe; łagodność; aktywna postawa; konsekwencja w działaniu; docenianie wkładu pracy ucznia; przekazywanie uwag w cztery oczy; podwyższanie wymagań; odwoływanie się do zainteresowań uczniów, ich potrzeb; zachęta; wspólna praca z uczniami; odnajdywanie w pracy ucznia mocnych stron; pochwała przed rodzicami; pochwała przed klasą za wysiłek lub dobrze wykonane zadanie, praca zespołowa na lekcji; dobra znajomość ucznia i jego środowiska; pełna akceptacja; cierpliwość nauczyciela; system oceniania i nagradzania uczniów; obiektywna ocena, wskazywanie wzorców osobowych, prezentacja osiągnięć uczniów na szerszym forum, pozytywna rywalizacja w grupie rówieśniczej, atmosfera zaufania i zrozumienia, konkursy przedmiotowe, indywidualne podejście do ucznia, reagowanie na potrzeby ucznia, udzielanie pomocy uczniom,

którzy jej oczekują, stawianie celów, przypominanie uczniom, że niepowodzenia uczniów błędy to normalny etap na drodze do doskonalenia się

➤ **dotyczące uczniów:**

dobra samoocena; zainteresowania, chęć zdobycia uznania u uczniów i nauczycieli; zadowolenie ze swoich osiągnięć; rywalizacja w klasie; chęć osiągnięcia celu; zdrowie fizyczne i psychiczne; dobre oceny, wcześniejsze pozytywne doświadczenia; satysfakcja z osiągnięć; samodyscyplina; samodzielność; umiejętność współpracy; wiara we własne możliwości; pochwała ze strony nauczyciela; uzyskanie promocji do następnej klasy; poczucie zadowolenia z siebie; ciekawość świata i wiedzy; pochwała rodziców, zdobycie dobrego zawodu; stypendia; indywidualne cechy charakteru; wytrwałość w dążeniu do celu; zdolność radzenia sobie z porażkami; chęć dorównania innym; chęć zaspokojenia oczekiwań; osiągnięcia sukcesu; dowartościowanie się; zaspokojenie własnych ambicji; zwrócenie uwagi na siebie; chęć nagrody; predyspozycje i zdolności;

Działania, które powodują utratę motywacji u ucznia:

- niesprawiedliwa ocena,
- wygórowane wymagania,
- osobista niechęć do ucznia,
- lekceważenie potrzeb ucznia,
- krytyka osoby a nie jego działań,
- nauczyciel przyjmuje rolę eksperta,
- porównuje z innymi,
- nudna lekcja,
- nieatrakcyjne metody nauczania.

Wyznaczone obszary do motywowania i nagradzania ucznia:

L.p.	Obszar do nagradzania	Formy realizacji
I.	Akcje pomocowe	- Wystawianie oceny wzorowej z zachowania - Dyplom uznania przyznany przez dyrektora szkoły, wychowawców i innych nauczycieli
II	Praca na rzecz klasy i szkoły	- Pochwały słowne na forum klasy i szkoły - Informacja na stronie internetowej i tablicy ogłoszeń - Pochwała uczniów na apelu szkolnym - List gratulacyjny
III	Relacje z rówieśnikami: kultura osobista i pomoc koleżeńska	- Dyplom - Pochwała na forum klasy i szkoły - Typowanie uczniów do reprezentowania klasy w uroczystościach szkolnych

IV	Konkursy szkolne i pozaszkolne	<ul style="list-style-type: none">- Ocena wzorowa z zachowania - Dyplom dla rodziców uczniów wyróżniających się- Dyplom uznania - List gratulacyjny dla rodziców - Informacja na stronie internetowej i tablicy ogłoszeń
-----------	--------------------------------	--

Metody aktywizujące uczniów do udziału w lekcji:

Obecnie coraz więcej dzieci ma trudności ze skupieniem uwagi, dlatego trzeba tworzyć atmosferę sprzyjającą nauce, aby ćwiczyć koncentrację uczniów. Lekcje mobilizujące do dużego zaangażowania zmuszają ich do aktywnego udziału. Można to osiągnąć za pomocą jednej z czterech podstawowych metod:

- **układ lekcji mobilizujący do pracy** – zajęcia przebiegają płynnie, uczniowie są zainteresowani i zaangażowani; celem jest wciągnięcie uczniów w proces uczenia się w naturalny sposób, bez stosowania nagród i kar
- **szybkie tempo** – tempo pracy jest tak szybkie, by wszyscy uczniowie byli aktywnie zaangażowani w lekcje; celem jest niedopuszczenie do rozproszenia uwagi uczniów
- **nauczanie warstwami, a nie porcjami** – spiralny układ materiału – nauczyciel wyjaśnia zagadnienia stopniowo, powracając do nich przy okazji kolejnych tematów; celem jest zmniejszenie presji, związanej z koniecznością natychmiastowego opanowania całego zagadnienia i umożliwienie uczniom uczenia się w tempie najbardziej odpowiednim dla każdego
- **różnorodność kontrolowana** – lekcja jest urozmaicona na tyle, by uczniowie byli nieustannie zaangażowani, ale jednocześnie nie narusza ich poczucia bezpieczeństwa i zaspokaja potrzebę przewidywania zdarzeń; celem jest urozmaicenie lekcji, nie prowadzące do zamieszania i niepokoju.

Metody motywowania szczególnie przydatne w prowadzeniu lekcji:

- **runda bez przymusu** – zwrócenie się do każdego ucznia po kolei z prośbą o zabranie głosu lub powiedzenie: „pasuję”
- **pytanie** – wszyscy piszą – wszyscy uczniowie odpowiadają pisemnie na pytanie, następnie nauczyciel prosi jednego o przeczytanie odpowiedzi, jeżeli jest błędna, podaje prawidłową
- **zdania podsumowujące** – użycie zdań zaczynających się od zwrotów: dowiedziałem się, że, Zaskoczyło mnie, że....., które pomagają uczniom wyciągnąć najważniejsze wnioski z lekcji
- **niedopowiedzenia i praca w parach** – wyjaśnienie materiału pobieżnie, a następnie uczniowie dobierają się w pary i pomagają sobie nawzajem w uczeniu się
- **głosowanie** – zadawanie pytań, na które uczniowie mogą odpowiadać niewerbalnie
- **zapytaj kolegę** – uczniowie, którzy potrzebują pomocy, najpierw proszą kolegę
- **wymiana w parach** – uczniowie dobierają się w pary i wymieniają się poglądami
- **powtarzanie chórem** – uczniowie powtarzają chórem informacje
- **uważne słuchanie wykładu** – nauczyciel kończy wykład, zanim uwaga uczniów zacznie się rozpraszać
- **wysłuchaj i zapisz** – nauczyciel co jakiś czas przerywa wykład, dając uczniom możliwość zapisania przemyśleń
- **ożywić dyskusję** – nauczyciel kończy dyskusję, zanim uwaga uczniów zacznie się rozpraszać, zaangażowanie w dyskusję całej klasy
- **głośne myślenie** – nauczyciel głośno myśli, rozwiązując jakiś problem
- **krok po kroku** – ćwiczenia pod kierunkiem nauczyciela – uczniowie, ćwicząc pod kierunkiem nauczyciela, stopniowo nabierają coraz większej wprawy
- **test – powtórka** – nauczyciel zadaje wiele pytań, odnoszących się do omawianego wcześniej materiału, a uczniowie udzielają na nie pisemnych odpowiedzi, po każdym pytaniu nauczyciel podaje prawidłową odpowiedź.
-

Metody, które pomogą uczniom w nabraniu pewności siebie i przekonaniu, że potrafią się uczyć:

- **sentencje** – zdania przypominające o ważnych prawdach, dotyczących uczenia się i życia
- **amortyzowanie** – pytania lub stwierdzenia wzmacniające sentencje, mające na celu zmniejszenie niepokoju uczniów i zachęcenie ich do pełniejszego udziału w procesie uczenia się.

***Metody służące wspieraniu
i zachęcaniu uczniów do pracy:***

- **komunikat „doceniam to”** – stwierdzenie, co rzeczywiście w uczniu doceniamy
- **komunikat „jestem z tobą”** – wyrażenie empatii lub zrozumienia
- **uwaga bez pochwały** – poświęcenie uczniowi uwagi, bez oferowania nagrody
- **zwykle potwierdzenie** – poinformowanie ucznia, że jego odpowiedź jest prawidłowa
- **zwykle zaprzeczenie** – poinformowanie ucznia, że jego odpowiedź nie jest prawidłowa i przejście do dalszej części lekcji
- **milcząca odpowiedź** – nauczyciel notuje w pamięci błędy uczniów, by zastanowić się, jak im zaradzić
- **pochwały i nagrody dla wszystkich** – chwalenie i nagradzanie grupy jako całości
- **prawdziwy zachwyty** – spontaniczne wyrażanie zachwyty uczniem
- **budowanie ducha klasy** – nauczyciel wygłasza komentarze, które mają na celu wzbudzenie we wszystkich uczniach poczucia własnej wartości, aktywności, samodzielności, chęci do współdziałania w grupie, świadomej, poszukującej postawy.

Metody, które mobilizują uczniów do pracy:

- **nauka jako wyzwanie** – przedstawienie zadania szkolnego jako wyzwania, a nie jako obowiązku czy ciężaru
- **inspirujące stwierdzenia** – stwierdzenia mobilizujące uczniów do intensywniejszej pracy
- **wysokie oczekiwania** – wytrwale oczekiwania, że uczniowie będą sobie radzić, nawet jeśli jeszcze nic na to nie wskazuje
- **mobilizowanie ducha klasy** – wezwania, które wyzwalają w uczniach poczucie własnej wartości, pobudzają zainteresowanie, samodzielność, świadomość i angażują do współpracy.

X. SZKOLNY KATALOG METOD AKTYWIZUJĄCYCH

Metody aktywizujące to grupa metod nauczania, które charakteryzuje to, że w procesie kształcenia aktywność uczniów przewyższa aktywność nauczyciela. Stosowanie metod aktywizujących w procesie dydaktycznym sprzyja pogłębieniu zdobytej wiedzy, jej operatywności i trwałości. Dzieci muszą myśleć podczas wykonywania podjętych działań. Angażują się emocjonalnie; są aktywne w sferze percepcyjnej, ruchowej, werbalnej i emocjonalno-motywacyjnej. Wykorzystując metody aktywne, uczymy dzieci właściwych stosunków międzyludzkich, zrozumienia, tolerancji.

W trakcie przeprowadzania zajęć z wykorzystaniem metod aktywnych należy pamiętać o kilku zasadach:

- Nie wykluczamy nikogo z zabawy, dlatego, że czegoś nie wie lub nie potrafi.
- Nie dzielimy uczniów na lepszych gorszych.
- Jeżeli ktoś nie ma ochoty się bawić, nie zmuszamy go.
- Nauczyciel także uczestniczy w zabawie.
- Każdy ma prawo do popełniania błędów.

Rodzaje aktywności:

- emocjonalna - jako motywacja i przeżywanie,
- intelektualna - jako myślenie
- sensomotoryczna – jako postrzeganie i działanie,
- werbalna – jako wypowiedanie swoich myśli.

Aktywizujące formy nauczania – to organizacyjna strona procesu nauczania – uczenia się, prowadząca do zwiększenia efektywności tego procesu. Obejmuje uczniów, łączy ich w odpowiednie grupy, organizując współpracę grup i jednostek między sobą, rodzaj zajęć, warunki miejsca i czas pracy.

Katalog stosowanych, między innymi, metod aktywizujących	
praca w grupach	projekt indywidualny i grupowy
symulacje	drama
odgrywanie ról	metoda symulacji
socjodramy, inscenizacje	metody dialogowe- dyskusja dydaktyczna
dyskusje i debaty	metaplan
rozwiązywanie problemów	dyskusja panelowa (obserwowana
„burza mózgów”	dyskusja punktowa
wywiady	debata korespondencyjna
kwestionariusze, quizy	metoda śnieżnej kuli
analiza dokumentów źródłowych, w tym dokumentów prawnych;	promyczkowe uszeregowanie
analiza przypadku;	akwarium
podejmowanie decyzji metodą „drzewa decyzyjnego”	metoda 635
analiza SWOT	rybi szkielet
analiza argumentów „za” i „przeciw”	karo (diamentowe uszeregowanie)
nauka pisania petycji, skarg, wniosków i innych „dokumentów obywatelskich”	piramida priorytetów
gry i zabawy edukacyjne	metoda „tysiąc definicji”
metoda 5D	milcząca układanka
wieża	metody integracyjne

metoda trójkąta	model GROW
praca w terenie (wycieczki, wizyty w urzędach itp.)	ulepszanie- „popraw klasówkę”
teczki (porfolio) i wystawy	metoda U
metody audiowizualne	metody ewaluacyjne- koszt i walizka, tarcza strzelecka

Motywuując do aktywnego uczestnictwa uczniów należy brać pod uwagę, iż oni sami mogą od siebie się wiele nauczyć.

XI. SZKOLNY PROGRAM EFEKTYWNEGO UCZENIA SIĘ

CELE PROGRAMU:

ZAŁOZENIA PROGRAMU:

- stymulacja rozwojów uczniów;
- umożliwienie każdemu uczniowi rozwoju talentu;
- kształtowanie własnej osobowości.

CEL GŁÓWNY:

- wszechstronny rozwój każdego ucznia;

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- rozpoznanie zainteresowań oraz uzdolnień uczniów;
- systematyczne dokumentowanie postępów uczniów.

CEL WSPIERAJĄCY:

- doskonalenie metod uczenia się;
- promowanie osiągnięć uczniów w środowisku lokalnym.

CEL MOTYWUJĄCY:

- motywowanie do samorozwoju;
- zachęcanie do samodzielnej i twórczej pracy.

REGULACJE PRAWNE:

ODPOWIEDZIALNI ZA RELIZACJĘ ZADAŃ

- wychowawcy klasy
- nauczyciele przedmiotowi
- liderzy zespołów przedmiotowych
- opiekun Szkolnego Samorządu Uczniowskiego
- prowadzący koła zainteresowań

SPOSOBY REALIZACJI PROGRAMU:

- dostosowanie metod nauczania;
- motywowanie i inspirowanie ucznia.

DIAGNOZA UCZNIÓW:

- rozpoznanie uzdolnień i zainteresowań.

METODY I FORMY PRACY:

- różne metody i formy pracy rozwijające zainteresowania danego ucznia.

ZASADY I FORMY WSPÓLPRACY Z RODZICAMI:

- spotkania
- wyjazdy-wyrażenie zgody na wyjazdy;
- sponsorowanie;
- zapoznanie i zaopiniowanie programu;
- informowanie na bieżąco o postępach;
- konsultacje ze specjalistami.

ODPOWIEDZIALNI ZA RELIZACJĘ ZADAŃ

- wychowawcy klasy
- nauczyciele przedmiotowi
- liderzy zespołów przedmiotowych
- opiekun Szkolnego Samorządu Uczniowskiego
- prowadzący koła zainteresowań

I. Praca metodą faz cyklu przyspieszonego uczenia się:

Faza wstępna- tworzenie środowiska wspierającego proces uczenia się

Faza ta następuje przed rozpoczęciem właściwego cyklu. Do jej zakończenia zachodzi wtedy, gdy zostaną przygotowane odpowiednie warunki do nauki:

- ✓ Uczeń musi być wolny od obaw i stresu oraz czuć, że zostało postawione przed nim wyzwanie.
- ✓ Jego umysł powinien pozostawać otwarty na przyjmowanie nowych wiadomości. Stan ten może osiągnąć dzięki stosowaniu ćwiczeń relaksujących.
- ✓ Elementy modelu WSWS (Wysoka Samoocena i Wiara w Siebie) są prawidłowo wdrażane.
- ✓ Nauczyciel w pozytywny sposób przekazuje swoje wysokie oczekiwania.

Faza pierwsza- powiązanie treści nauczania

Podczas tej fazy temat lub grupa tematów zostaje powiązana z już przerobionym materiałem oraz tym, który ma być dopiero omawiany podczas lekcji.

- ✓ Pomóż uczniom połączyć przerabiane treści nauczania z ich długookresowym celami.
- ✓ Pozwól im odkryć swoje mocne strony i określić indywidualny styl uczenia się.
- ✓ Pomóż im powiązać nowe wiadomości z poprzednimi tematami oraz przewidywać te, które dopiero będą przerabiane.
- ✓ Wykorzystaj ćwiczenia dedukcyjne, aby dotrzeć do wiedzy już poznanej oraz przewidzieć tematy następnej lekcji.

Faza druga- stworzenie ogólnego obrazu przerobionego tematu

W toku tej fazy uczniom zostaje podany ogólny obraz przerabianego tematu.

- ✓ Skoncentruj się na zrobieniu użytku z prawej półkuli mózgowej uczniów
- ✓ Kontynuując wstępne zapoznanie się z zawartością tematu, pomóż uczniom zadawać sobie nawzajem pytania
- ✓ Przystąp do usuwania obaw dotyczących stopnia trudności i wartości poznawanego zagadnienia.

Faza trzecia- określenie efektów

W tej fazie przedstaw uczniom, czego nauczą się podczas wspólnych lekcji lub zachęć ich, by zrobili to samodzielnie.

- ✓ Podziel temat na małe, łatwe do przyswojenia partie materiału
- ✓ Używaj pozytywnych stwierdzeń, np. „Pod koniec tej lekcji dowiedziecie się...”
- ✓ Mówiąc o efektach, używaj słów: „musicie”, „powinniście”, „możecie...”

Faza czwarta- szczegółowe przedstawienie tematu

Szczegółowo poinformuj uczniów o temacie lekcji oraz zagadnieniach wchodzących w jego zakres, wykorzystując systemy reprezentacyjne WAK (wizualna, audytywna i kinestetyczna).

- ✓ Podając nowe wiadomości, stosuj komunikację wizualną, audytywną i kinestetyczną - WAK
- ✓ Jeśli to tylko możliwe, docieraj do pamięci długotrwałej (stosując model MAPA KLANU SZKOTÓW)
- ✓ Starają się wszystkie informacje powtarzać za pomocą różnych środków przekazu, np., aktywnego udziału w dyskusji, czytanie z podziałem na role, wizualnych środków dydaktycznych
- ✓ Pamiętaj, że czas trwania tej fazy nie powinien przekroczyć maksymalnego czasu skupienia uczniów nad rozwiązaniem jednego zadania

Faza piąta- ćwiczenia

Podczas tej fazy zrób równomierny użytek z poszczególnych typów inteligencji, przygotowując odpowiednie ćwiczenia pogłębiające przerabiane zagadnienia.

- ✓ Staraj się zrobić użytek z wszystkich siedmiu typów inteligencji
- ✓ Prawidłowo rozplanuj czas ćwiczeń, nie przesadzaj z ich liczbą
- ✓ Zadbaj, aby uczniowie zapoznali z cyklem uczenia się i potrafili go odpowiednio wykorzystać
- ✓ Przeprowadź ćwiczenia indywidualne, w parach i grupach
- ✓ Zachęcaj uczniów do podejmowania decyzji i określenie kryteriów sukcesu, tzn. kryteriów dla sprawdzenia, czy efekty zostały osiągnięte

Faza szósta- prezentacja

Podczas tej fazy uczniowie prezentują nowo zdobytą wiedzę.

- ✓ Pary uczniów dzielą się nabytymi wiadomościami, wykorzystując mapy pamięci, plakaty, pomoce wizualne oraz inne sposoby
- ✓ Uczniowie prowadzą pokazy, testy, kwizy, dyskusje, próbne lekcje
- ✓ Uczniowie analizują procesy, które miały miejsce podczas uczenia się
- ✓ Uczniowie tworzą swoją własną „drogę” do sukcesu

Faza siódma- powtórka, przypomnienie i utrwalenie wiadomości

Istota tej fazy jest powtórka wiadomości, która ma kluczowe znaczenie dla zapamiętania ich na dłuższy okres oraz łatwego powracania do potrzebnych fragmentów

- ✓ Wykorzystaj różne techniki powtarzania wiadomości
- ✓ Ucz się różnych technik zapamiętywania i przypominania
- ✓ Przygotuj szczegółowy plan powtórki
- ✓ Wykorzystaj technikę aktywnego słuchania

Podczas procesu uczenia się uczniowie powinni szybko przechodzić do kolejnych faz. „Podróż” ta, przez cały czas jej trwania, musi odbywać się w odpowiednim, wspierającym uczenie się środowisku.

Prezentacja przykładowych sposobów uczenia się pomaga w pozbyciu się mitu, iż sukcesy odnoszą tylko „najzdolniejsi” uczniowie. Powodem ich sukcesów może być po prostu to, że są bardziej metodyczni, lepiej zorganizowani, odkryli już swój ulubiony styl uczenia się, albo przyswajają nowe informacje, wykorzystując dominujące u nich typy inteligencji.

Korzystając z technik i narzędzi pomocnych w nauce, uczniowie mogą szybciej przyswoić nowy materiał. Techniki te zwykle są proste, jednak uczniowie rzadko kiedy są z nimi zapoznawani.

II . Przykładowe techniki podnoszące efektywność uczenia się:

Karty ze spisem treści

Kluczowe terminy, podsumowujące temat, bądź jedno z zagadnień, należy zapisać na specjalnych kartkach, natomiast na ich odwrotnej stronie umieścić kolorowy obrazek lub symbol, który ma pomóc w przypomnieniu terminu. Połóż kartki tak, by na wierzchniej stronie był obrazek bądź symbol i postaraj się ułożyć je w takiej kolejności, by obrazowały podsumowanie tematu. Pomieszaj je następnie i postaraj ponownie ułożyć. Jest to okazja, by nauczyć się wynikania jednego terminu (zagadnienia) z drugiego.

Przyklejane notki

Karteczki z kluczowymi terminami ponaklejaj w pokoju do nauki, sypialni i przedpokoju. Tak jak poprzednio, ich układ możesz wcześniej dowolnie zmieniać, układając je np. na blacie stołu. Metoda dobra przy pisaniu wypracowań!

Plakaty

Jaskrawe, kolorowe plakaty, stanowiące wizualne podsumowanie najważniejszych zagadnień, można umieścić na linii lub nad linią wzroku.

Powtórki przy muzyce

Powtórki przy muzyce są przyjemnym i łatwym sposobem zapamiętywania istotnych informacji. Muzyka w tempie 60-70 uderzeń na minutę pozwala na osiągnięcie stanu Alfa. Jest on szczególnie korzystny dla zapamiętywania długotrwałego.

Sceniczny monolog

Głośne wypowiedanie tekstu bądź kluczowych zagadnień (terminów) podsumowania może pomóc w późniejszym przypominaniu wiadomości, szczególnie, jeśli wypowiedane słowa są bardzo mocno akcentowane!

Poszukaj pomocnika

Poproś kogoś (nie nauczyciela!), aby cię posłuchał, zrobił z tobą test lub przepytał. Z pomocą takiej osoby zrób „generalny sprawdzian” swojej wiedzy.

Specjalne miejsce

Przypominanie informacji stanie się łatwiejsze, kiedy skojarzysz je z charakterystycznymi miejscami. Każdego rozdziału książki możesz uczyć się w innym pokoju. Możesz również rozłożyć na podłodze karty z poszczególnymi zagadnieniami ze spisu treści i chodzić pomiędzy nimi.

Technika ta jest bardzo pomocna dla osób posiadających inteligencję kinestetyczną.

Rapowanie, rytm i rym

Tekst stanie się łatwiejszy do zapamiętania, jeżeli zrobisz z niego rymowaną lub skomponujesz do niego muzykę. Pomagaj sobie przy tym całym ciałem – muzyka jest po to, aby się w jej takt poruszać! Technika ta świetnie nadaje się do zapamiętywania dat, okresów panowania królów, tablic matematycznych, twierdzeń, tablic okresowych, „suchych” faktów.

Wizualizacja

Umieść informację w pamięci wzrokowej. Spraw, aby obraz był jasny, duży, kolorowy i pasował do określonej osoby, miejsca lub przedmiotu. Dla zapamiętania trudnej pisowni jakiegoś wyrazu wyobraź go sobie jako szereg jasnych, grubych i kolorowych kawałków połączonych w całość. Stwórz z nich obrazek i zachowaj go w pamięci. Powinieneś być w stanie zobaczyć go zawsze wtedy, gdy będzie ci potrzebny.

Dziwaczne zastosowania

Najłatwiej zapamiętać to, co niezwykle i absurdalne. Wyjmowanie informacji z kontekstu i nadawanie im zabawnych znaczeń powoduje, że dana informacja „zakorzenia się” w pamięci. Spróbuj wyobrazić sobie królową brytyjską i papieża walczących na ringu poduszkami wypełnionymi pierzem oraz wykrzykujących odmienne poglądy na temat reformacji!

Jaskrawe mazaki

Można nimi podkreślać kluczowe terminy, aby wyróżnić je spośród reszty tekstu. Ucząc się języków, używaj różnych kolorów do podkreślania różnych części zdania.

Mapy pamięci

Opisane dalej w tym rozdziale mapy pamięci mogą być dzielone, łączone, wzbogacane lub skracane. Nie nawarstwiają się one. Wpływają na intensyfikację wzajemnych oddziaływań prawej i lewej półkuli mózgowej dzięki uaktywnianiu wyobraźni, prezentowaniu kluczowych terminów i schematów.

Twarze i miejsca

Technika zapamiętywania „twarze i miejsca” polega na kojarzeniu pewnych informacji z określonym miejscem lub dobrze znaną uczniowi twarzą nauczyciela. Przypomnienie sobie twarzy lub miejsca pociąga za sobą wydobycie z pamięci łączonych się z nimi informacji. Podobną techniką jest dzielenie informacji na proste elementy składowe, a następnie łączenie ich w jak najbardziej kolorowym, humorystycznym lub niezwykle opowiadaniu.

Tworzenie map

Szara tapeta, druga strona dużego plakatu lub papier do pakowania z okresu Bożego Narodzenia mogą zostać wykorzystane do sporządzenia mapy prezentującej program nauczania całego roku szkolnego, która zostanie następnie powieszona na ścianie. Wszystkie elementy obecne przy tworzeniu map pamięci, a więc tabele, słowa kluczowe i jaskrawe podkreślenia będą wzmacniały zamierzony efekt.

Ściaga

Sporządź listę najistotniejszych dla danego tematu informacji i trzymaj ją zawsze przy sobie.

Dwadzieścia jeden sposobów doskonalenia procesu uczenia się

Jest to omówienie 21 kluczowych zagadnień, które mogą być wykorzystane jako lista sprawdzająca wiedzę nauczyciela na temat przyspieszonego uczenia się, a także służyć podsumowaniu treści tego programu. Na podstawie: Alistar Smith, *Przyspieszone uczenie się w klasie*, WOM, Katowice 1997.

1. Zawsze działaj zgodnie z założeniami modelu WSWS (*Wysoka Samoocena i Wiara w Siebie*)

U podstaw wszelkiego uczenia się leży pozytywna samoocena uczniów i wiara w siebie. Stwórz w szkole i w poszczególnych klasach systemy nagród i dodatkich wzmocnień

wspomagających uczenie się. Stosuj je podczas lekcji.

2. Wykorzystuj techniki relaksacyjne i zachęty do działania, aby wprowadzać uczniów w stan czujnej gotowości

Stosując techniki relaksacyjne lub gimnastykę umysłową, pomagaj uczniom w stawaniu się bardziej podatnymi na przyjmowanie nowych wiadomości. Techniki te ułatwiają złagodzenie wrodzonej niechęci do nauki.

3. Wysokie oczekiwania stawiaj w sposób umiarkowany

Stale informuj swoich uczniów o tym, czego od nich oczekujesz, wówczas twoje oczekiwania będą przekazywane świadomie i podświadomie.

4. Posługuj się pozytywnym, afirmującym językiem

Dokładnie określaj zachowania, których spodziewasz się po swoich uczniach. Uważaj na słowa i zwroty, którymi się posługujesz! Każde twoje „nie” przekazuje zakodowaną pokusę do podjęcia działania wręcz odwrotnego. „Nie patrz w dół!” powoduje natychmiastowe opuszczenie głowy przez inną osobę. Twoje pozytywne przesłania muszą być przekazywane pozytywnym, bezwarunkowym, stymulującym do działania językiem.

5. Pamiętaj o właściwym wprowadzeniu do tematu lekcji

Zawsze dostarczaj swoim uczniom informacji na temat przyszłych tematów i zagadnień. Posługuj się pomocami wizualnymi. Pokaż swoim uczniom mapę pracy całorocznej. W miarę upływu czasu zwracaj uwagę na kolejne punkty odniesienia na mapie. Staraj się zbudować atmosferę „podróży” o jasno określonym celu i kamieniach milowych leżących na drodze. Zachęcaj do pogłębionych przemyśleń związanych z każdym nadchodzącym tematem lub zagadnieniem. Stosuj ćwiczenia wprowadzające, takie jak np. „Zapiszcie teraz wszystko, co już wiecie na temat...” Zorganizuj zajęcia w parach lub małych grupach, aby uczniowie zdołali zebrać całą swoją dotychczasową wiedzę na dany temat zanim rozpoczniesz jego prezentację.

6. Przedstawiaj swoim uczniom najpierw ogólny zarys tematu

Przed każdą lekcją przedstaw uczniom zarys jej przebiegu i spodziewanych wyników lub poproś, aby zrobili to sami. Za pomocą kredy i tablicy lub podobnych narzędzi powiedz uczniom, o ile będą bogatsi po zakończeniu lekcji. Działania te zacznij od słów: „Po zakończeniu tych zajęć będziecie...”

7. Dziel temat lekcji na kilka zagadnień

Rozpocznij od przedstawienia całego tematu, a następnie podziel go na kilka części. Największą liczbą pojedynczych informacji, jakie człowiek jest w stanie zapamiętać jednocześnie, jest siedem. Siedem plus/minus dwa będzie zatem stanowiło optymalną liczbę zagadnień. Pamiętaj, że uczniowie z dominacją prawej półkuli mózgowej wymagają najpierw całościowego przedstawienia tematu. Dopiero potem możesz go podzielić na części.

8. Pobudzaj do pracy obydwie półkule mózgowe; przekazuj informacje, stosując systemy reprezentacyjne WAK (wizualna, audytywna i kinestetyczna)

Staraj się uzyskać pełny obraz doświadczeń w zakresie uczenia się, jakie są udziałem uczniów twojej klasy. Czy są one bardziej związane z wykorzystaniem prawej czy lewej półkuli mózgowej? Czy potrafisz przedstawić nowy materiał w taki sposób, który zapewni pobudzenie obydwu półkul mózgowych? Nauczaj, wykorzystując wszystkie systemy reprezentacyjne. Dla osiągnięcia właściwego stanu umysłu inicjuj krótkie dyskusje wprowadzające, stosuj wykresy i pomoce wizualne, wykorzystuj różne techniki dramy pokazujące możliwości zastosowania i znaczenia nowych informacji. Czas pracy nad jednym ćwiczeniem ograniczaj do nie więcej niż 2 minut zależnie od wieku uczniów. Wprowadzaj krótkie przerwy lub podsumowania.

9. Wykorzystuj 7 typów inteligencji

Jeżeli każdy z nas będzie uczył się wyłącznie w preferowany przez siebie sposób, będzie mógł uczestniczyć tylko w niewielkiej części ćwiczeń, co w konsekwencji jest niezwykle ograniczające. Dokonaj zatem analizy stopnia rozwoju poszczególnych typów inteligencji u swoich uczniów, wykorzystując do tego celu kwestionariusz wielorakiej inteligencji. Wyniki zaznacz na kole RI. Następnie odwołuj się do każdego z 7 typów inteligencji tak często, jak tylko to możliwe.

10. Stosuj ćwiczenia indywidualne, w parach i grupach

Zorganizowana nauka z rówieśnikami, dostarczająca okazji do bezpiecznego dzielenia się spostrzeżeniami, w dużym stopniu wspomaga długotrwałe zapamiętywanie.

11. Wykorzystuj dodatkowe pomoce dydaktyczne i wzorce osobowe

Wizualne przedstawienie nauczanego materiału na tablicach rozmieszczonych dookoła klasy poprawia długotrwałe zapamiętywanie o około 90%. Wśród tablic powinny znaleźć się także wizerunki sławnych ludzi, którzy wiele w życiu osiągnęli. Ich przykład wpływa pozytywnie na zachowania uczniów.

12. Staraj się, aby proces uczenia się przebiegał w twojej klasie „wielokanałowo”

Kiedy tylko jest to możliwe, stosuj ćwiczenia dające więcej niż jedną możliwość rozwiązania oraz obrazujące holistyczne podejście do tematu. Zróżnicowane pod względem rodzajów ćwiczeń zajęcia są najlepszym symulatorem przyspieszonego uczenia się.

13. Wprowadzaj stopniowo opanowywanie nowych zagadnień

Uczenie się skomplikowanych zagadnień wymaga dobrego wprowadzenia. Pozwalaj, więc uczniom zapoznać się z trudnym zagadnieniem od podstaw, wracaj do niejasnych punktów i poświęć na nie tyle czasu, ile potrzeba. Podświadomość uczniów będzie wtedy miała czas na uporządkowanie nawалу nowych informacji. Zanim temat zostanie zgłębiany, uczniowie będą przygotowani na zrozumienie jego złożoności.

14. Dostarczaj uczniom okazji do zaprezentowania nowej wiedzy

Uczniowie muszą czuć się bezpiecznie w środowisku, w którym się uczą, a wówczas będzie im łatwiej wykazać się wiedzą i umiejętnościami.

15. Uczyni z powtórek codzienną praktykę

80% nowych informacji zostaje utraconych w ciągu 24 godzin, jeśli nie są one powtarzane. Wprowadzaj powtórki na zakończenie każdej lekcji i przed rozpoczęciem następnej. Zachęcaj uczniów do powtarzania w domu z wykorzystaniem map pamięci oraz innych technik pozwalających na zrobienie użytku z wszystkich 7 typów inteligencji.

16. Stosuj mapy pamięci do sporządzania notatek

Prawidłowo sporządzone mapy pamięci odzwierciedlają nieliniarne i niesekwencyjne zdolności umysłu do kojarzenia informacji. Wykorzystując kolorowe ilustracje i kartki papieru, zachęcaj uczniów do tworzenia map ilustrujących ich własne sposoby rozumienia przerabianego

materiału.

17. *Staraj się pobudzać podświadomość, aby pomóc w przypominaniu informacji*

Dla pobudzenia uczniów do zachowań odpowiadających wysokim oczekiwaniom nauczyciela olbrzymie znaczenie ma staranny dobór pozytywnych stwierdzeń. Muzyka barokowa ułatwia wprowadzenie uczniów w stan czujnej gotowości. Jej rytm – 60-70 uderzeń na minutę – pomaga w osiągnięciu stanu Alfa. Sprzyja to powtarzaniu dużych partii materiału i pobudzaniu zarówno świadomych, jak i podświadomych możliwości mózgu. Innym sposobem na dotarcie do podświadomości jest wykorzystanie metafor. Umysł poszukuje wtedy odpowiedzi na otwarte pytania. Metafora będąca częścią opowiadania jest doskonałym sposobem świadomego i podświadomego wspomagania procesu uczenia się.

18. *Ucz gospodarowania czasem i koncentracji w sprawach najważniejszych*

Pomagaj swoim uczniom w tym względzie, przedstawiając im techniki opisane w tej książce i regularnie sprawdzaj postępy. Zachęcaj do wymiany doświadczeń i przedstawiaj przykłady osób, które bardzo dobrze gospodarują własnym czasem oraz poprawnie ustalają priorytety.

19. *„Kotwicz” pozytywne stany świadomości*

Utrzymuj swoich uczniów w przekonaniu o ich zdolności, osiągnięcia postawionych przed sobą celów. Stosuj technikę „Kotwiczenia” i bądź ostrożny w wyrażaniu swoich opinii.

20. *Stosuj kreatywną wizualizację*

Wizualizację można stosować na wiele różnych sposobów. Pomagając uczniom w przemyśleniach na temat ich przeszłych sukcesów, stosując systemy reprezentacyjne WAK, możesz pozytywnie wpływać na ich wiarę w siebie. Pomocne w zrozumieniu skomplikowanych tematów może być także wyobrażanie sobie składających się na nie zagadnień.

21. *Uczyń z nauki zabawę*

Czas naszego życia, w którym musieliśmy się najwięcej uczyć, przypadają na wczesny okres dzieciństwa – okres pełen różnorodnych doświadczeń, eksperymentów, porażek i ponownych prób. Jeżeli dzisiaj potrafimy pracować z taką otwartością umysłu, chęcią poznawania i gotowością do nauki jak wtedy, sukcesy będą łatwiejsze do osiągnięcia. Odwołując się do doświadczeń uczenia się w dzieciństwie, Georgi Łozanow opracował trening przyspieszonego uczenia się języków, który cieszy się wielkim powodzeniem.